

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z. H.**, bývajúcej v B., proti žalovanému **Ing. J. B.**, bývajúcemu v B., v dovolacom konaní zastúpenému Mgr. F. P., advokátom v B., o zaplataenie 25 409,94 € s prísl., vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 17C 190/2006, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. júla 2009 sp. zn. 12 Co 7/09, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a** .

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici opravným uznesením z 3. júla 2009 sp. zn. 12 Co7/09 rozhodol tak, že v písomnom vyhotovení rozhodnutia odvolacieho súdu 12Co7/2009 z 26. marca 2009 na č.l. 331 a v písomnom vyhotovení uznesenia 12Co7/2009 z 21. mája 2009 na č.l. 339 opravuje dátum narodenia žalovaného Ing. J. B. správne na „18. 08. 1955“. V odôvodnení opravného uznesenia uviedol, že správny dátum narodenia žalovaného - tak ako ho opravoval aj okresný súd svojim uznesením 17C 90/2006-279 zo 14. novembra 2008 - bol 18. 08. 1955, pri písomných vyhotoveniach oboch rozhodnutí krajského súdu a to rozsudku z 26. marca 2009 a opravného uznesenia z 21. mája 2009 bol však nesprávne u žalovaného uvedený dátum 28. 08. 1955; uvedenú zrejmu nesprávnosť a chybu týmto uznesením preto súlade s ustanovením § 164 O.s.p. opravil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a konanie zastavil s tým, že tu ide o

neodstrániteľnú chybu v súdnom konaní, ktorú nie je možné napraviť postupom podľa § 164 O.s.p. Tvrdil, že v danom prípade nebol dôvod pre vydanie opravného uznesenia a že súd bez návrhu účastníka nemôže na základe § 164 O.s.p. dosiahnuť zmenu označenia účastníka konania; že žalovaným nebol on, lebo je narodený 18. 08. 1955, nie 28. 08. 1955; že v štádiu, keď už rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, nemôže dôjsť k zmene v označení účastníka konania; že odvolací súd porušil základnú zásadu občianskeho procesného práva, ktorá spočíva v tom, že len čo súd vyhlási rozsudok, je nim v plnom rozsahu viazaný; že vydané opravené uznesenie nie je už možné opraviť podľa § 164 O.s.p.

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§243a ods. 3 O. s. p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, pretože právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu možno napadnúť dovolaním len vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy, lebo nejde o uznesenie uvedené v § 239 ods. 1 O.s.p., ale ani o potvrdzujúce uznesenie (patriace do niektorej z kategórií potvrdzujúcich uznesení vymenovaných v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

So zreteľom na obsah dovolania a tiež povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,

c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,

f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Právne relevantné ale nie je samo tvrdenie žalovaného, že k vade takejto povahy došlo; určujúcim je zistenie, že k nej skutočne došlo.

Vady konania vymenované v § 237 O.s.p. dovolací súd nezistil. S prihliadnutím na obsah (argumentáciu) dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či nešlo o prípad nedostatku spôsobilosti účastníka (§ 237 písm. b/ O.s.p.) alebo o prípad prekážky právoplatne rozhodnutej veci (§ 237 písm. d/ O.s.p.).

Z ustanovenia § 19 O.s.p. vyplýva, že spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo.

Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti u fyzickej osoby vzniká narodením (túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby (porovnaj § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka). Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Procesné právo v niektorých prípadoch môže spôsobilosť byť účastníkom konania dokonca priznať aj subjektom, ktoré podľa hmotného práva nie sú spôsobilé mať práva a povinnosti (porovnaj napr. § 186 ods. 1 O.s.p.).

Od spôsobilosti byť účastníkom konania treba odlišiť vecnú legitímáciu, ktorá predstavuje hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci, a má ju ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje.

Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, na ktorý musí súd prihliadnuť v každom štádiu konania (§ 103 O.s.p.), a má za následok zastavenie konania (§ 104 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Takýto nedostatok nemožno odstrániť postupom podľa § 43 O.s.p., pretože nejde o vadu podania spočívajúcu v jeho nesprávnosti alebo neúplnosti. Do úvahy neprichádza ani postup podľa § 92 O.s.p. [porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 53/01, ktorý je publikovaný v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 5 ročník 2001 pod poradovým (publikačným) číslom: 49/2001].

V súdnom konaní je teda nevyhnutné starostlivo rozlišovať medzi nedostatkami podmienok konania (neodstrániteľnými), medzi ktoré patrí aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, a vadou žaloby spočívajúcou v označení inak nesporného účastníka konania, ktoré procesné situácie sú samostatne upravené a spája sa s nimi odlišný následok vrátane rozdielnej reakcie, resp. procesného postupu súdu.

Podľa § 164 O.s.p., súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Aplikáciu ustanovenia § 164 O.s.p. nevylučuje okolnosť, že do rozhodnutia sa dostane nesprávnosť vymenovaná v tomto ustanovení v dôsledku toho, že žalobca urobil v žalobe chybu v písaní a počítaní alebo inú zrejmu nesprávnosť, ktorá nesprávnosť zostane súdom aj účastníkmi nepovšimnutá. Riešenie aj takto zapríčinennej nesprávnosti opravou rozhodnutia pripúšťala súdna prax napokon aj v minulosti [porovnaj Rozhodnutí najvyššieho soudu československé republiky ve věcech občanských, ktorú zbierku viedol II. prezident tohto súdu Dr. František Vážný, v čísle vydania (zväzku) III ročník 1921 na strane 102 - 103,

rozhodnutie sp. zn. R I 141/21 z 8. februára 1921, uverejnené pod poradovým (publikačným) číslom 909.].

Z obsahu spisu vyplýva, že oba nižšie sudy konali so žalovaným Ing. J. B., bývajúcim v B. Ide o osobu, ktorá sa narodila 18. augusta 1955, nie 28. augusta 1955. Tento subjekt (terajší dovolateľ) v konaní aj aktívne vystupoval ako žalovaný (§ 90 O.s.p.). V konaní, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku súdu prvého stupňa z 19. novembra 2008, č. k. 17C 190/2006 - 283, v ktorom sa uvádza správny dátum narodenia žalovaného - 18. augusta 1955, identita žalovaného vrátane jeho existencie ako dlžníka, od ktorého sa žalobkyňa v konaní domáhala zaplatenia zažalovanej sumy, nebola sporná. Identita žalovaného nebola spornou ani v odvolacom konaní. Postup odvolacieho súdu podľa § 164 (v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) - vydanie dovolaním napadnutého opravného uznesenia - bolo potrebné uplatniť, lebo došlo k chybe spočívajúcej v nesprávne uvedenom dátume narodenia žalovaného v opravovaných rozhodnutiach odvolacieho súdu.

V žalobnom návrhu bolo nepresne napísané rodné číslo inak nesporného účastníka konania - žalovaného (u jednej číslice v rodnom čísle došlo k tzv. preklepu). Tento nedostatok, zjavnú chybu v písaní vo vzťahu k dátumu narodenia žalovaného, ktorý možno z rodného čísla vygenerovať, odstránila žalobkyňa, keď uviedla správny dátum narodenia žalovaného - 18. augusta 1955 (porovnaj predovšetkým jej návrh na opravu pisárskej chyby na č. l. 203 spisu, ale aj napr. podanie na č. l. 206). Dátum narodenia žalovaného - 18. augusta 1955 je tiež uvedený aj na ďalších listinách nachádzajúcich sa v spise (porovnaj napr. č. l. 40, 159, 180, 197, 198, 199, 200, 201); korešponduje mu aj uvedenie *správneho* rodného čísla na predložennom dôkaze – zmluve o pôžičke (porovnaj napr. č. l. 28, detto č. l. 145 spisu) a údaj zaznamenaný pri osobnej prítomnosti žalovaného na súde (porovnaj generálie žalovaného na č. l. 170 spisu). Okolnosť, že u označenia tohto účastníka v žalobe (§ 79 ods. 1 O.s.p.) v dôsledku preklepu či inej zrejmej nesprávnosti v časti uvedeného rodného čísla je napísané miesto čísla 1 číslo 2, na existencii žalovaného vonkoncom nič nemení. Z podaní žalobkyne vrátane žaloby v spojení s predloženou zmluvou o pôžičke (na ktorú sa žaloba odvoláva) vychodí vymedzenie identity žalovaného ako Ing. J. B., narodeného 18. augusta 1955, bývajúceho v B., živej fyzickej osoby, o existencii ktorej neboli a ani teraz nie sú ani najmenšie pochybnosti.

Keďže v konaní vystupoval žalovaný, ktorý mal spôsobilosť byť účastníkom konania, dovolací dôvod podľa § 237 písm. b/ O.s.p. daný nebol.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (*res iudicata*) alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (§ 237 písm. d/ O. s. p.).

Len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O. s. p.).

Prekážka existencie právoplatného rozsudku o tej istej veci bráni ako (negatívna) neodstrániteľná podmienka konania tomu, aby sa súd mohol v ďalšom konaní znova tou istou vecou zaoberať (opätovne *tú istú vec* prejednať a rozhodnúť).

K porušeniu prekážky *res iudicata* (právoplatne rozhodnutej veci) zakotvenej v citovanom ustanovení § 159 ods. 3 O. s. p., ktorá vylučuje, aby súd vec znova prejednal, dôjde, ak u začatého konania sú súčasne splnené podmienky /znaky/ identity s pôvodnou vecou, teda ak by išlo o opätovné konanie o *tej istej veci*. Pojem „tá istá vec“ charakterizujú znaky vzťahujúce sa na:

1/ účastníkov; musí ísť o tých istých účastníkov, resp. ich právnych nástupcov ako vo veci, ktorá bola právoplatne rozhodnutá (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach);

2/ predmet konania; musí ísť o rovnaký – identický predmet konania ako vo veci, ktorá bola právoplatne rozhodnutá (ku kritériám identity novej veci s vecou už právoplatne rozhodnutou porovnaj bližšie napr. Vlastimil Handl, Josef Rubeš a kol. Občanský soudní řád. Komentář, I. díl, Praha 1985, str. 705 a nasl., Marek Števček, Svetlana Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, str. 425).

Z hľadiska identity predmetu konania je evidentné, že prekážka veci rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p.) pre konanie o dovolaní napadnutom opravnom uznesení daná nebola.

Ustanovenie § 164 O.s.p. umožňuje súdu vykonať opravu aj *bez návrhu*, ak ide o chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti; môže tak urobiť aj po právoplatnosti opravovaného rozsudku (porovnaj slovo „*kedykoľvek*“ v prvej vete a tretiu vetu

ustanovenia). Úprava o oprave rozsudku (§ 164 O.s.p.) sa použije primerane na uznesenie (porovnaj § 167 ods. 2 O.s.p.) a zákon nijako nevyklučuje ani vykonanie opravy podľa § 164 O.s.p. u opravného uznesenia, t.j. situáciu, keď je potrebné, aby samotné opravné uznesenie (ak je s chybami v písaní a počítaní alebo s inými zrejmyimi nesprávnošami) bolo opravené postupom podľa § 164 O.s.p. (novým opravným uznesením).

Keď odvolací súd vydal opravné uznesenie z 3. júla 2009 sp. zn. 12 Co7/09, nebránila mu v tom ani prekážka právoplatne rozhodnutej veci a ani viazanosť súdu vyhlášeným rozsudkom (§ 156 ods. 4 O.s.p.); jeho postup bol v súlade s procesným predpisom - išlo tu výlučne o prípad opravy podľa § 164 O.s.p. Ani dovolací dôvod podľa § 237 písm. d/O. s. p. teda daný nebol.

Nakoľko prípustnosť dovolania v tejto veci nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd však žalobkyni nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta